

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Arad de Dunărea
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Arad și pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franc.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20,

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Daraverea constituțională.

Se știu de mult, că constituirea actualului guvern ungar a fost rezultatul unei târguie puse la cale între fruntașii coalițiunii din Ungaria și oamenii de încredere ai Coroanei. Erau cunoscute chiar condițiile stabilite în aceste târguie, așa-numitul pact. Abia acum, când cu discursul rostit de dnul Polónyi în dieta ungară, au ieșit cu destulă claritate la iveală și îndemnurile, care au condus pe ambele părți în stabilirea condițiilor.

Partidele se coalizează fiindcă nu mai eră nici unul dintre ele în stare să guverneze el singur și numai împreună puteau să iee puterea. Au ținut dar să arate, că în luptă cu ele nu e cu puțină un guvern normal în Ungaria. Au și dovedit-o aceasta, și știm, că lucrurile au ajuns în cele din urmă la o stare, încât funcționarea așezămintelor constituționale eră peste puțină.

Se zicea și mulți vor fi și crezut, că opozițiunea strașnică se făcea pentru susținerea unor mari interese naționale. După modul, în care unul dintre cei ce au luat parte la târguială, dnul Polónyi, a prezentat lucrurile și după atitudinea dlor Wekerle și Andrassy vorba e numai, ca șefii coalițiunii să obție autorizațiunea de a distribui beneficiile în regatul ungar. În schimbul acestei autorizațiuni ei s'au legat să aleagă o dietă, care dă tot ceace cere Coroana în interesul monarhiei.

S'a mai zis și lucrul acesta, ba s'a zis

chiar și că șefii coalițiunii au sacrificat cu ocaziunea acestei târguie mari interese ale statului ungar.

Nu avem însă decât să urmărim cu luare aminte expunerile făcute de Polónyi pentru ca să ne încredințăm, că nici nu li-s'a cerut să sacrifice vre-un interes al regatului ungar, ci numai să înceteze a mai face funcționarea așezămintelor constituționale peste puțină: numai pentru aceasta au fost plătiți.

Nici acesta nu e lucru nou: l-au mai zis azi unii, mâine alții și l-au simțit toți. Lucru nou e numai lipsa de sfială, cu care se vorbește despre această neputătoarească practică constituțională.

Din întreaga discuțiune urmată în dietă și în coloanele ziarelor rezultă, că înrăurirea hotărâtoare în viața publică li-se cuvine numai acelor, care sunt în stare să facă peste puțină menținerea ordinii legale.

Nu dorul de bine, nici destoinicia, nici spiritul de ordine este hotărâtor, și conducerea afacerilor li-se cuvine — nu celor mai buni și mai vrednici, ci celor mai primejdioși.

Dacă vrei să însemnezi ceva în statul ungar, ocărește pe cei de sus, refuză și fă și pe alții să refuze supunerea cătră legi, ridică-te împotriva autorităților publice, nu plăti dările, nu dă și fă ca nici alții să nu deie tributul de sânge, răsvrătește-te, căci în cele din urmă înțelepții oameni de încredere ai Coroanei vor fi nevoiți să se târguiască cu tine și să-ți acorde tot ceace

vrei pentru ca să te astâmperi și să iei aparențele omului cum se cade.

Acesta e felul, în care în regatul ungar se aplică principiile constituționale, aceasta îndrumarea ce li-se dă cetățenilor regatului ungar.

E deci lucru firesc, că toți voiesc să se facă — nu folositori patriei, ci primejdioși pentru monarhie și tron, căci numai așa pot să însămneze ceva.

Am ajuns că se cere multă îndrăzneală pentru ca să încerci a-i convinge pe oameni, că acest spirit de răsvrătire, pe care fruntașii maghiarilor îl propagă, iar oamenii de încredere ai Coroanei îl încurajază, îndeosebi pentru români e foarte primejdios.

Ceeace îi deosebește pe românii de pretutindeni de popoarele, cu care trăiesc împreună, e spiritul de ordine și disciplină, și numai în virtutea acestui spirit vor putea ei să îplinească o menire istorică. Dacă e vorba de răsvrătiri n'avem noi românii niciodată să ținem concurența nici cu maghiarii, nici cu slavii, care au tradițiuni naționale în ceace privește răsvrătirea și a-suprirea altora. Românul e prea chibzuit pentru ca să poată stăru în răsvrătire; el poate să-și piardă sârta într'o clipă de amăciune, dar în curând își vine în fire, și accesibile pentru o răsvrătire mai stăruitoare sunt numai părțile mai mult ori mai puțin maghiarisate ale poporului român.

Pentru daraveri constituționale nu fac românii cei încă nestricați.

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Iosif Vulcan.

Viața și activitatea lui.

(Urmare și fine).

Coroana operelor dramatice ale lui Vulcan e „Ștefan Vodă cel Tânăr“, tragedie istorică în 5 acte și 3 tablouri. În aceasta și-a arătat Vulcan toată puterea sa de poet dramatic. Obiectul e luat din istoria Moldovei: domnia tirană și periculoasă a Ștefan cel Tânăr.

E știut, că isteria principatelor române de odinioară e o luptă continuă între domni și între pretendenții de tron, între cei dela putere și între boerii ambițioși, râvnitori la domnie. Așa au fost stările și sub Ștefan al V: Ștefan Vodă cel Tânăr (1517—27). Acesta a fost fiul lui Bogdan al III. și nepotul lui Ștefan cel Mare.

În istoria lui este un însemnat element tragic. Tulburările interne, cari nefericesc pe mulți boeri și a căror greutate o simțeste țara întreagă, iperirea lui Arbure, a bărbatului, care își iubeste țara și-i voiește binele mai pe sus de toate și pentru care nu bșgă în seamă nici chiar ambiția vătămătoare a Domnului său, — deși în sine sunt tot atâtea tragedii. E tragică Doamna țării, care își otrăvește soțul pentru mântuirea țării; și mai pe sus de toate e tragică căderea Domnului Ștefan. Tânăr, viteaz și războinic, în vino cu sangele lui Ștefan cel Mare, își apără țara și tronul cu mult noroc, bate pe tătari, pe turci, pe Radu din Muntenia, dar esde jerisă mâniei și răzbnării, ce-l stăpânește și pentru că mândria

sa și-o pune mai pe sus de interesele țării și de binele poporului său: a trebuit să cadă. Căderea lui e tragedia Moldovei întregi, tragedie, care s'a repetat în istoria acelei țări. Păcat însă, că Vulcan n'a băgat în seamă tragicul acesta, ci toate nefericirile țării le atribuie unor oameni fătarnici, mici la suflet, cari vreau să sângă la putere. Aceștia — Carabăț și Șerpe, dar mai ales Șerpe — cauzează pierzarea Arbureștilor și a fruntașilor boeri.

Șerpe cel fătarnic sădește jalozie în inimile tinerei părechi domnitoare; el aduce durere părechei cu visuri de iubire, Despinei și lui Nichita, un nenorocit Romeo și o și mai nenorocită Iulie: el omoară pe Carabăț, dar în sfârșit, chiar când se gândește la domnie, își capătă și el pedeapsa. E ucis.

Megla, Doamna se întrepune rugătoare pentru cruțarea sângelui românesc, dar crudul Ștefan nu se înmoaie. Cum s'o facă el aceasta, când inima lui tânără și-a perdit liniștea și cumpătul, când se simte încunjurat pretutindenea de vrășmași, când nici în soția sa nu se mai încrede! Și e prea tânăr, pentru ca să-și poată cunoaște fătarnicii sfetnici: a fost numai de 16 ani, când a luat în mână conducerea țării. Și când omorările s'ajung la culme, Doamna îl otrăvește, dar nu în conștătere cu polonii, cum zice istoria, ci din interesul țării și pentru că amăgita de Șerpe a crezut, că Ștefan a condamnat-o și pe ea la moarte. Firește, aceasta cade mai greu în cumpăna tragicului, dar individualitatea lui Ștefan, în loc să fie pronunțată prin izbirea latător contraste, ca i au împrejurat, e știrbită în lucrarea lui Vulcan.

Când te gândești la aceasta îți vine în minte, cum ar fi și putut Vulcan cel însuflețit de idei optimiste, Vulcan cel blând, să intrupeză în scrierul său patimile nebune și păcatele evului mediu, cari răstoarnă țări și nefericesc popoare întregi?

Așa cum e însă, în sine luată, tragedia aceasta e o lucrare destul de succesă, când ne gândim mai ales, că la noi nu s'au prea scris tragedii.

E scrisă în metrul iambic al epopeei. A fost premiată și jucată prima oară în Teatrul Național din București la 25 Octombrie 1892, iar mai târziu, cu învoirea autorității, a fost tradusă în limba maghiară și jucată în teatrul din Oradea-Mare.

Iosif Vulcan, precum vedem, a avut un rol însemnat în viața noastră publică culturală, și rolul acesta l-a purtat încă dela începutul tinereții sale.

După întărirea statutelor el a fost primul prezident al societății „Petru Maior“, a mai fost membru onorar al societății literare „România Jană“ și al „Reuniunii femeilor române din Sălaj“. Pentru că a făcut cunoscută literatura română, mai ales cea populară, în cercuri maghiare, a fost ales în 1871 de membra al societății Kisfaludy. Pentru societatea aceasta a tradus în limba maghiară și „Latina ginte“ a lui Alexandru. A fost membru de onoare al „Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român“, iar în timpul din urmă președintele direcțiunii institutului de credit și economii „Bihoreana“, unde i-s'a deschis un nou teren de activitate pentru popor. În 1880 a fost ales de membru corespondent al Academiei Române iar în 1893 cu studiul său

Parlamentul austriac. Ieri s'a început debateră legii de anexiune. Toate propunerile, privitoare la acest obiect, se discută deodată. Întâiul orator a fost dep. Liechtenstein, care a respins aspirațiunile Ungariei asupra țărilor anexate și dorește unire și autonomie poporului serbo-croat sub dinastia habsburgică. Aceasta declarație merită să fie relevată mai ales, deoarece se îndreaptă în contra tendințelor particulare ale Ungariei. Azi a vorbit ministrul Bienert, care relevă mai ales paritatea de drept a statelor unite în monarhie în privința țărilor ocupate.

Azi, Vineri, probabil se va închide parlamentul până la mijlocul lunii Ianuarie, deoarece legea de indemnizare n'are oșpicul să reușiască între împrejurările de acum.

Legea de anexiune se va transpune, după prima celire, unei comisii speciale.

Situația dlui Aehrenthal sdruncinată? „Berliner Tagblatt“ scrie din Viena, că poziția ministrului de externe, Aehrenthal, e sdruncinată. Se știe, că după ratificarea anexiunii va rămâne.

Cauza remanierii lui este mai întâi, că n'a pregătit destul de bine anexiunea. N'ar fi trebuit să jignească Rusia prin proiectul căilor ferate din Sangeac, tocmai în preajma anexiunii, a acestui act de enormă importanță.

Apoi a dat faliment cu politica ce a observat-o la început în chestia anexiunii. La început stă pe punctul de vedere intransigent, că anexiunea ar interesa numai Austro-Ungaria și Turcia și apoi s'a învovt la o conferință comună a puterilor semnate.

A declarat mai departe, că nu va primi nici un firilic din datorile de stat ale Turciei, și acum e aplicat să primească enorma sumă de 50 mil., care negreșit se va mări considerabil, după ce le-am desvâlt turcilor slăbiciunea noastră.

De urmaș presumpțiv trece actualul ambasador austro-ungar la Petersburg, contele Berchthold, care zilele acestea va avea o consfătuire cu împăratul Rusiei.

Din România.

Senatul. (Sedința dela 2 Decembrie). Dl T. Cămărășescu cere să i-se pună la dispoziție, spre a adresa o interpelare, dosarul convocării colegiului II de senat de Prahova spre a alege un senator.

asupra lui Tichindeal intră în Academie de membru ordinar al ei. În 1904 l-a ajans distincțiunea de a fi ales de președinte al secțiunii literare în Academie — și toate onorurile aceste au fost rodul binemeritat al muncii lui.

El a fost un om bun. A fost suflet deschis, care nu a străbătut înălțimile și adâncimile genurilor și nu s'a pietit în alte sfere, de unde să arunce numai când și când câte o rază și celorlalți muritori, și a mers printre ai săi, un apostol blând și însuflețit, binevestind tuturor evanghelia redemptării.

A fost vesel și totdeauna trează la minte. A avut multe bucurii în lume, dar a avut și dureri. Când celele nu pentru sine muncește, ci-și pune sufletul pentru alții și chiar de aceia e întâmpinat cu răceală, nu poate să intrebe și el ca Nansen despre demonul, care te aruncă în vulturii lumii, să suferi și să te lupți urmărind veșnic un scop neajuns... Atunci în durerea sufletului tău nu poți să nu devii sau elegie sau satiric. Valcan cel bun a trecut și peste aceasta. Elegia lui e ca o umbră. Durerea, de care cântă lira lui, e ca un vis, ce trece fără să-i lase urme adânci în suflet, iar satira lui e îndreptată mai mult în contra păcatelor mulțimii și nici odată nu devine pasquill.

Dl I. Brătianu, ministru de Interne, spune că e gata de a pune la dispoziție orice dosare și va răspunde imediat la orice interpelare. Doi domni senatori, spune d-sa, au venit la ministerul de Interne ieri, și au cerut acel dosar. Fiindcă nu aceasta eră calea corectă de urmat pentru un reprezentant al națiunii eu am dat ordin să nu se dea nici un dosar.

Dl T. Cămărășescu spune că un reprezentant al țării, are dreptul să ceară, dela orice minister un dosar. Procedura a fost corectă și demnă, și nu trebuie să se refuze comunicarea dosarului, mai ales că el conține un fapt de o extremă gravitate: amânarea unei alegeri. Eram în dreptul nostru și ne făceam datoria.

Dl N. Xenopol, spune că în adevăr, sunt unele dosare cari se pot refuza, dar nu se poate refuza unor membrii ai parlamentului un dosar privitor la o alegere și care conține un fapt care interesează întreaga opinie publică.

Dl ministrul I. Brătianu răspunde că nu s'a procedat conform uzanțelor parlamentare.

Dl T. Cămărășescu cere cuvântul în chestiune personală.

Se continuă discuția asupra adresei de răspuns la mesaj.

Dl C. Dissescu are cuvântul. D-sa constată că răspunsul la mesaj nu vorbește de chestiunile de politică externă și nu lămurește nimic; e o serie de declamațiuni în cari se arată încrederea în guvern.

Oare raporturile noastre actuale cu Austria, Turcia și Grecia sunt normale?

Trebuie ca guvernul să spună categoric ce este.

În ce raporturi stăm cu Grecia? Oare din anormale le ați făcut d-v. normale? Trebuie să știm. În Turcia s'a schimbat regimul, și noi avem cuvinte să ne bucurăm. Dar cu Turcia mai avem și chestia vacuțiilor. Și nu ni-se dă nici o lămurire asupra ei.

Convenția comercială cu Austro-Ungaria interesează în cel mai înalt grad țara noastră; totuși nu ni se aduce la cunoștință nimic asupra intențiilor guvernului în această chestiune.

Ar fi trebuit să admitem exproprierea în chestiunea Islazurilor.

Noul ministru al comerțului trebuie să se ocupe cu cererea industriilor manufacturiere, de cari avem mare nevoie. Căci din cauza tarifului vamal, traficul se acumpește pe zi ce trece.

Proiectul dlui ministru al justiției restrânge inamovibilitatea în magistratură, iar nu o întinde deplăcum se pretinde. Nu se poate controla împărțirea dreptății; și acesta ar fi rolul inspectorilor judiciari, întințați prin noul proiect.

El și-a adus prinosal recunoștinței față de fruntașii contemporani și din alte vremi ai românimei conștientându-le câteva pagini la „Familia“ ori în „Panteonul Român“, iar față cu cei de azi a fost totdeauna bun și prevenitor.

Ori unde îl căutam pe Valcan, îl aflăm totdeauna pe câmpul literaturii și al mișcărilor noastre culturale. În 1874 a depus cenzura de advoocat, dar n'a gândit nici odată, să împace durerea singuraticilor, ci gândul și-l'a dat îndreptat pararea spre cei mulți, spre un popor întreg. Viața întregă, sufletul său tot și-l'a dat neamului și în sfârșit, ca să nu-i rămână lui nimic, și-a împărțit și ce e mai scump literatului: mîile de cărți din biblioteca sa. L-a rămas însă și lui ceva: mângâierea, că a făcut bine altora.

Când l-am văzut în timpul din urmă, părea acest apostol foarte emoționat; în ochi, sub fruntea albită de vîrsta, mai avă o floacă slabă, rămasită din focal mare de altădată, și din toată primirea lui se refrăgea un gând, o dăioasă amintire din vremile trecute.

Când a fost în Sibiu memorabila serbare a românilor, el, în fruntea adunării își ridică glasul slab și grăiește: „In momentele aceste îmi revine trecutul, cu anii de iluzie ai tineretelor, cari au arborat ca un vis frumos stîndardul acestel

Tariful vamal trebuie modificat pentru traficul să se mai ieltenească.

În ce privește Dobrogea, noi avem meritul de a fi indicat cel dintâi și baza pe care să se reorganizeze această provincie.

Un ziar guvernamental a vorbit de o mentalitate anarhică, ce ar domni la universitate. Ce măsuri a luat dnul ministru al Instrucției, dacă adevărat aceasta?

Sedința se ridică la orele 5.

Sedința dela 3 Decembrie. Sedința se deschide la orele 2 și 30 m. sub prezidenția dlui general Budișteanu, vice-președinte.

Prezenți 87 dni senatori.

Dnul T. Cămărășescu anunță dlui ministru de Interne o interpelare asupra schimbării datei alegerilor pentru col. II de Senat de Prahova, dela 18 la 28 Decembrie.

Dnul I. Brătianu, ministru de Interne, cere să se pună la ordinea zilei această interpelare imediat după terminarea discuțiunii la mesaj, și a răspunde.

Se admite.

Candidații partidului conservator la alegerile de cameră din Ilfov. Partidul conservator a fixat următoarele candidaturi pentru cele trei locuri vacante la colegiul II de cameră din Ilfov, alegere ce se va face la 21 Decembrie.

Dl M. Deșliu, fost deputat, fost secretar general de ministru.

Dl Dr. Leonte, fost senator, prof. universitar.

Dl D. Dobrescu, fost consilier de carte, fost prefect al poliției capitalei.

Situația în Austria.

— Dela corespondentul nostru. —

— Soarta legii de indemnizare. —

Alaltăieri a avut premierul Bienert o conferință cu mai mulți deputați influenți, în care s'a discutat soarta legii de indemnizare pentru încheierea de tratate comerciale cu țările vecine. S'a făcut un compromis în următorul mod: Legea de indemnizare se învîntă pe timp de luni, încă se referă numai la aceste țări, eu cu avem deja tratate comerciale. Ce privește România, camera își exprimă bunăvoința de a încheia un tratat cu ea.

E evident, că România nu se va prea mulțumi cu dragostea curată platonică a parlamentului austriac, cu atât mai mult, fiindcă agrarii germani i au anunțat deja premierului cea mai mare opoziție la orice concesie în privința lui

instituțiuni. În mintea mea se împropătează toate momentele de bucurie și de duioșie. Parcă văd pe tinerii entuziaști, cari au murit cu pielea albă, fără să-și zărlască întrupat dorul. Și să impresiunea acestor vederi mă închia lui Dumnezeu și îi mulțumesc... că mi-a rezervat totmai drept răsplătă divină a muncel unei vieți, înaltă bucurie... să ofer „Asociațiunii“ prima scenă românească.

Astfel împăcat cu rostul vieții, ingerul morții l-a luat sufletul în 8 Septembrie 1907. Duminică în revărsatul dimineții, ploala razelor de soare luminat prin geamuri pe cel adormit pe vecl.

Au mai venit atunci încă odată prietenii și cunoștii, trimișii neamului din multe părți și iarăși l-au adus cunună, dar nu pline de veselie ca mai înainte, ci tăcuți și cu regret în suflet.

Au venit să-și iee rămas bun dela trimisul unei vremi, ce nu mai este; să-i zică uia veșnic. Adio!

Pe străzile Orăzii-mari fâlfăiau pantificele tricolor ale cununei trimise de Academia Română, — ca un vis din vremi bătrâne rătăcit în lumea noastră, ca o zămintre senină în tocul vremii de azi. Ca și cântarea lui Valcan, ca și visurile lui de odinioară, ca și credința lui, ca și iubirea

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depositar de parfumerii, instrumente medicale, materii de bandajiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gumă (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; ciaturi, lichieri, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; văpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut.

lurilor comerciale cu țările agrare. Agrarii creștini-sociali sunt mai concilianți, se vor îndrepta însă după deciziunea agrarilor nemți.

După ținuta nemților ținuta creștinilor-sociali se reduce evident iarăși la un simplu platonism.

De altfel prezidiul clubului agrar (club colectiv al tuturor elementelor agrare din parlament) a decis să combată orice lege de indemnizare, fie pe tim cât de scurt. Ba, agrarii nemți vor să provoace o deciziune a întregului club german, văzând în încheierea tratatelor comerciale o periclitate a țărânilor și prin urmare a întregului popor neamț.

Până la moment situația parlamentară încă nu-i clarificată.

Budgetul primit.

În ședința de ieri, care a durat aproape 12 ore, s'a primit cu o majoritate de peste 67 (362 pro, 55 contra) a voturilor date dezbaterii urgente a budgetului. Contra au votat pangermanii (3 inși), cehii radicali, cehii agrari și tinerii cehi. S'au abținut de la vot rutenii și câțiva italieni.

Rezultatul votării, peste așteptare favorabil, dacă considerăm greutatea, cu care avea de luptat ministrul președinte ca să poată dobândi majoritatea necesară de două treimi, este un capitol important în viața parlamentară din Austria, și anume din două cauze.

Pe de o parte e de remarcă ținuta socialiștilor. Cu tot antagonismul lor față de ordinea socială existentă, cu toată neîncrederea, cu care întâmpină ei orice guvern burhez, au votat umăr la umăr pentru urgența budgetului, nu din iubire pentru guvernul birocratic, urât de-opotrivă de burhezi și socialiști, ci fiindcă au vrut să salveze vaza parlamentului și datorită lui rudimentar de-a încuviința budgetul, fiindcă au vrut să evite tiranismul § lui 14, care i scoarță guvernului dreptul de regim interimar. Ținuta lor a fost o demonstrație deamănă pentru constituționalism, în contra birocratismului — aceasta o recunoșc și inimiile lor cei mai aprigi, creștinii-sociali, cari le fac partidelor burheze imputații reproșuri îndreptățite pentru radicalismul lor fără rost — și faptul acesta va întări considerabil vaza lor la clasele muncitoare și indecman în ochii alegătorilor. Cu mare întruistare o constatază aceasta însuși cehii, cari de astădată și-au împlinit din nou obligația plăcere de-a observa.

O lovitură de moarte a fost ședința de ieri pentru poziția cehilor. Șeful lui „Narodni Klub“, al partidului colectiv, constând din cehii clericali, agrari, cehii tineri și bătrâni și grupul lui Kramarz, declarase coram publice, precizând și-

lui. Ca și pacea, de care a visat el atunci... atunci

— când toți în libertate

Seiba-vom triumfarea ideli minunate,

De care se nferbântă tot pieptul românesc!

Și s'a slins și cea din urmă rugăciune.

Toate au trecut. Cuvântul lui și-a pierdut roșul și scrisul lui nu va fi cunoscut de cei ce vor veni de acum înainte. Poate — vorba lui Eminescu — vre-un pedant cu ochii verzi îl va strânge și pe el în două șiruri în vre o notă prizărită și-l va așeză la coadă. De sigur asta îl va fi soarta.

Dar cei de azi își vor aduce încă aminte de cel ce a petrecut pe pământ aproape o jumătate de veac jertfându-se pentru cultura unui popor român, și vor ști, că aceasta nu e o faptă demnă de uitare și că viața aceasta n'are să treacă nevăgătată în seamă, ci din contră, să strălucască și acum înaintea noastră ca un indemn spre muncă și ca un model de voință fermă și de spirit nelăfrânt.

Și să nu se treacă cu vederea, că asupra acestei vieți a privegheat iubirea și gingășia unei filife blânde, care pe muncitorul trudit și-a încurajat în zile de restriște, în bucurii l-a mărit veselia și l-a îndulcit viața!

A fost doamna Aurelia Vulcan.

Șiria, în August 1908.

I. M.

nuta clubului său în cameră, că membrii clubului vor vota pentru budget — și ce se întâmplă?

Cehii agrari, la cari se numără și fostul ministru Prasek, anunță opoziție în contra budgetului șeful lor, Dr. Udrzal aduce această deciziune la cunoștința adunării plenare a lui „Narodni Klub“ cu observarea, că deciziunea lor e obligatoare pentru întreg clubul, clericali declară că vor vota pro, cehii tineri deo și dr. Kramarz peldează desperat pentru votare, fără efect însă. Cu majoritate de voturi decide clubul respingerea budgetului, iar cehii clericali convoacă imediat o adunare a clubului lor și decid că nu se vor ține de deciziunea lui „Narodni Klub“, ci vor vota pentru budget. Prin aceasta ei au părăsit clubul comun, căci statutele lui exclud votul separat în cameră.

Prin ieșirea lor însă „Narodni Klub“ e nimic. Buzduganul, de care tremurau ministerele, e îmbucăcelit — grație îndărătniciei cehilor agrari. Clericali, — 17 la număr — vor să formeze împreună cu cei 37 slavi de sud și cu 11 italieni un nou club parlamentar, botezat „centru“ și au început deja pertractări cu scopul acesta. Dacă se va mai învoi Kramarz, amărît prin evenimentele din urmă, să înjghebeze un nou partid din elementele rebelice a deputaților cehi, e întrebarea. Puterea cehilor în parlamentul central e pentru moment ori și cum înfrântă, aceasta o conced și jurnalele cehești.

E interesant, că foștii miniștri Prasek și Torst au votat contra budgetului, tot așa Kramarz, apărătorul fervent al budgetului de ieri alături.

Poziția ministrului Zasek, al cărui partid au votat contra budgetului, n'a fost din cele mai fericite. El și-a pus portofoliul la dispoziția clubului său și clubul a decis să-i lase mâna liberă la votare. A votat deci cu guvernul.

Ultime știri despre legea de indemnizare.

Azi, Joi au decis agrarii cehi, că vor vota contra legii de indemnizare. Agrarii creștini-sociali în majoritate sunt contra proiectului și minoritatea se va supune necondiționat concenzului majorității. Contra vor fi slavii de sud.

Polonii vor vota probabil pentru proiect, însă reușita lui e exclusă în vederea ținutei ostile ce o observă celalaltii agrari față de proiect. Cu toate acestea se fac eforturi ca să se dobândească o înțelegere.

Tratatul comercial în Austria.

Agrarii desvoată o agitație turbată în contra tratatelor comerciale. Cu toate că guvernul e aplicat să facă concesii considerabile, agrarii germani declară solemn, că nu vor admite încheierea nici unui singur tratat, fie chiar pentru o zi.

În conferința de ieri a șefilor de partide președintele camerei, Weisskirchner, a făcut o propunere — compromis, precum am spus, în sensul următor: Camera decide legea de indemnizare pentru încheierea de tratate comerciale pe timp de trei luni, însă numai cu acele țări, cu cari s'au încheiat deja astfel de tratate.

Cu privire la România, cu care s'au întrerupt deocamdată tratativele camera — și exprimă dorința, ca tratatul să se perfecționeze.

Ieri seara s'a convocat o adunare a asociației libere agrare din parlament, căreia-i aparțin 260 de deputați, așadar majoritatea parlamentului, spre a decide despre compromisul Weisskirchner. Încă înainte de aceasta au avut agrarii creștini-sociali și germani o convorbire, în care s'au rostit contra compromisului.

La adunarea asociației agrare, care a urmat, agrarii cehi și poloni declară, că nu-și pot prezenta încă definitiv ținuta până ce nu se ia o deciziune definitivă în chestia aceasta în elaburite lor. Agrarii germani persistă pe lângă ținuta lor de până acum.

N'a ajutat nimic nici apelul desperat al ministrului președinte Bienert, în care acesta declară compromisul Weisskirchner de minimal pretențiilor guvernului și arată pericolul imens, ce amenință agricultura în urma respingerii proiectului de indemnizare: pericolul unui eventual ex-lex...

A reușit numai, ca la propunerea dep. Hornuzachi să nu se iee momentan nici o deciziune, ci să se ajorneze întrunirea pe a doua zi, ca eventual să se clarifice ținuta diferitelor fracțiuni agrare.

Numai italienii s'au declarat necondiționat pentru primirea proiectului. În cercurile reprezentanților orașeni e mare indignare din pricina ținutei agrarilor, deoarece dacă ar cădea proiectul, ar urma o scumpire economică a consumului, ceea ce ar avea, îndeosebi pentru lucrători, urmări dezastruoase.

Criza orientală.

Voci de prietenie.

Este interesant, că organele partidului junotaru în timpul recent facină mult spre Austro-Ungaria, pe când organul marelui vizir, „Jani Gazetta“ gravitează spre Anglia.

„Șarsi Umet“, organul principal al junilor turci, recomandă într'un articol intitulat „un mare vizir de tagma veche“ prietenia cu Austro-Ungaria. „Stăm cu trup și suflet alături de Anglia“ zice menționatul articol, „ceea ce nu ne împiedică să croim drumuri separate în politica balcanică. Totodată își exprimă temerea, că Anglia și-ar putea luași cu timpul politica exclusivistă, ce-o purtă la timpul său Germania în Balcani.

Telegrame de felicitare parlamentului turcesc.

Camera austriacă a decis ieri trimiterea unei adrese de felicitare, parlamentului turcesc.

Alegerea senatorilor turci.

Consiliul de miniștri a numit 39 senatori a căror numire a fost sancționată de sultan. Printre cei aleși sunt: trei greci, trei armeni, ministrul la Belgrad, un bulgar; mitropolitul din Monastir, un român, miniștrii de externe, de artilerie și de poliție, președintele consiliului de stat Ghazi Muktar pașă, Ehem pașă, principele Mohamed Ali din Egipt.

Răspunsul regelui Italiei.

Primit de corespondentul nostru din Viena: Răspunsul regelui Victor Emanuel a sosit deja la ambasada din Viena. Conte Avarna l-a prezentat azi ministrului de externe și a cerut totodată o audiență la împăratul.

Vor trece câteva zile, până-i vom ști conținutul.

Kiamil Pașă.

Vizirul, întrebat, ieri de va dimisiona după deschiderea parlamentului, a răspuns, că nu va dimisiona așa degrabă, cum se crede.

Partidele în parlamentul turcesc.

În parlamentul turc, care s'a deschis azi, constelația partidelor va fi cam următoarea: 1. Partidul vechilor turci (reacționari). 2. Partidul junilor turci și 3. Partidul elino-turc, care e elin-național.

Din străinătate.

Conflict între Olanda și Venezuela. Vasile de războiu olandeze au confiscat lângă coasta de nord a republicii Venezuela, vasul „Majo“ al guvernului venezuelez. Echipajul și armamentul au fost transportate pe coastă; vasul „Majo“ va sosi azi la Curaçao.

Din Caracas vine știrea că vice-președintele Venezuelei dl Gomez, avându-se în vedere procederea Olandei, a proclamat starea de apărare în Venezuela.

Boicotul din Berlin. O societate naționalistă din Berlin a decis să boicoteze toate mărfurile de sorginte cehă.

Desertori în armata marocană. 50 de soldați din legiunea străină, înstituită în Maroc pentru scutul străinilor, compasă de altfel din fugari, aventurieri și oameni cei mai prăpădiți, au desertat și oprind un tren, care pleca spre stația Bu Reșid, au necesitat conductorul să schimbe cursul. Ajuceși lângă stația Bida au oprit trenul din nou și au apucat-o la fugă. Vre-o câți-va au fost prinși de jandarmi.

Din Cluj.

Constituirea clubului comitatens.

Românii din comitatul Cojocnei au săvârșit o faptă vrednică de toată lauda. După înțelegeri și discuții prietinoase, ce n'au durat nici o lună de zile, astăzi, în ziua de 16 Decembrie n. s'au întrunit în număr de peste cincizeci de înși la Cluj, fruntașii români ai comitatului și în cea mai bună înțelegere au hotărât constituirea Clubului naționalist român, pentru comitatul Cojocna și orașul Cluj, în cadrele și cu programul partidului naționalist regnicolar. Numai decât au ales și comitetul executiv, în următorul chip:

Prezident: dnul Ioan Pop, protopop în Morlaca; viceprezidenți: Teodor Ciortea, v.-protopop Cojocna și Dr. Ștefan Morariu, adv. Cluj; casier: Leontin Pușcariu, contabil Cluj; controlor: Iosif Oarga, contabil Cluj.

Pe lângă acest comitet central s'au ales încă 15 membrii, fruntași din deosebite ținuturi, iar programul de acțiune a ramas a se fixa în proxima ședință generală. Ca taxe de membrii au fost subscribe aproape 100 coroane.

Toate aceste s'au făcut la inițiativa și la deosebita stăruință a dlui Dr. Ștefan Morariu.

Bravi români din comitatul Cojocnei au făcut începutul. Ceilalți să le urmeze! *Corresp.*

Concert pentru soldații din Bosnia

Timișoara, 17 Decembrie.

Soția comandantului de corp din Timișoara a organizat pentru soldații concentrați în Bosnia, un concert, care a avut loc Miercuri seara, 16 l. c. în sala »Redutei« din localitate.

Concertul s'a dat cu concursul orchestrei militare de acolo la care s'a adăugat binevoitorul sprijin al doamnei Lucia Cosma, care și-a pus la dispoziție arta cântului său pentru scopul filantropic în interesul căruia s'au alăturat toți membrii societății distinsă din Timișoara. Un program variat și frumos cu bucăți alese din repertoriul clasic, a făcut din seara de Miercuri un adevărat festival artistic. S'a cântat foarte bine de orchestră sub conducerea inteligentă a unui domn capelmaistru al cărui nume ne scapă, — Uvertura operii *Tanhäuser* de Wagner, »Die Allmacht« de Schubert, »Norvegisches Wiegenlied«, o Simfonie tot de Schubert și »Rhapsodie Hongroise« Nr. 14 de Liszt, toate executate precis și corect fiind viu aplaudate de numărul public ce umplea sala. În ovațiile generale a apărut doamna Lucia Cosma, grațioasă artistă, cântând admirabil aria ofeliei din »Hamlet« și fiind bisată a continuat a cânta din »Lohengrin« și Solfegul de Grieg. Tunete de aplauze au răsunat pe simpaticele artistă, foarte apreciată de întreaga societate din Timișoara. I-s'a oferit o splendidă jerbă de trandafiri mulțămindu-i-se unanim pentru extrema bunăvoință de a fi contribuit în mod atât de strălucit pentru un scop frumos. Mulți străini felicitau pe românii asistenți în sală, pentru artista care le face fală și cinste.

Rezultatul material a fost destul de satisfăcător, rămânând un beneficiu de 1200

cor. bani din care se vor cumpăra alimente pentru soldații duși în Bosnia, printre cari se află mulți români, — procurându-le astfel și lor o mică bucurie de sf. sărbători.

SOCIALE.

— De ce n'avem trupe de diletanți. —

La adunarea generală a fondului pentru teatru român, ținută azi vară la Oravița, s'a ales un director artistic în persoana dlui A. Bănuț. Prin această alegere se urmărește scopul ca dl Bănuț să organizeze trupe de diletanți, care să cultive arta românească și să joace câte-o piesă mai ușoară, corespunzătoare publicului și totodată folositoare. Căci noi stăm și azi în privința teatrului tot așa de rău, ca înainte de asta cu câteva decenii, poate și mai rău. Millo, odată, cutierând cu trupa lui toate centrele românești, cântonele lui V. Alexandri erau cunoscute de toți cărturarilor noștri.

În anii din urmă dl Bănsan a focăzît suflutele iarăși pentru literatura dramatică. Ne-am mulțumit însă cu o însuflețire trecătoare și de scurtă durată. O spaile generală s'a sălășluit în suflutele noastre. Cu toate că ni-s'a dat imbold prin actori desăvârșiți, cu toate că ni-s'au arătat și felul de a interpreta diferite roluri, diferite scene, în diferite piese, totuși acum la noi se face mai puțin teatru. Răsfoiți »Anuarele« fondului de teatru care ne va arăta lămurit mișcarea teatrului la noi. Puțin teatru! Așa la oraș, așa la sate!

Dar iată vine dl Bănuț! Om muncitor și de inimă, bun organizator, spirit de inițiativă, și care vrea lucruri bune. Lansează apeluri către inteligența noastră din toate centrele românești, îndemnându-o să se organizeze în trupe de diletanți.

La noi atât în politică cât și în literatură se dau multe îndrumări folositoare, sănătoase, se află soluții cari să ne răpească din halul în care ne găsim, și lumea aprobă. Dar atât! Peste 24 de ceasuri toate sunt uitate!

Așa și cu apelul dlui Bănuț! Credeam să cetească, că nu e centru românesc, unde să nu se fi înjghebat câte o trupă modestă de diletanți, care ni ar aduce folosuri reale, îmbucurătoare.

Apelul însă abia în două-trei centre a pătruns în inima inteligenței noastre!

Cum se explică acest fenomen ciudat? Care este motivul acestei atări atât de triste? Sigur nu lipsa de cultură, nu lipsa de dragoste pentru artă, nici lipsa de pricepere a rostului, ce poate avea pentru noi teatrul. E un motiv cu mult mai mare și dureros, ce-l poți pipăi pas de pas în societatea românească: *invidia, pisma, neînțelegerea* aceea distrugătoare care ne mistăie, care ne încătușează, care ne face să ne războim și ne țină în stălpul inerției, și care sfășie și cultură și dragoste pentru arta românească. Nu e unitate de vederi, nici acțiune comună!

Mi-s'a dat prilej să străbat centrele românești dela noi și — m'am ales cu o durerosă desamăgire! Ceartă, neînțelegere, interese egoiste și tot ce împiedică societatea dela acțiune comună pentru un bine comun!

Dar cu primii falgi de zăpadă, viața socială la oraș se schimbă, e mai agomotoasă, mai variată.

Trupe de diletanți străini amusează publicul, în ori ce oraș mic te vei întoarce!

Și publicul românesc, unde se găsește, contribuie cu obolul său la întărirea teatrului străin...

O propunere! Societatea fondului de teatru să creeze un post cu leafă grasă pentru un om iscusit, care să călătorească în toate centrele românești nu ca să înjghebeze trupe de diletanți, ci să împăciunească, să dalătoreze divergențele, să afle modul de închiegare a claselor noastre sociale, cari — Doamne! — rău se năvălesc!

Poate atunci se va face și la noi ceva pentru teatrul românesc!

Petru E. Papp.

NOUTAȚI.

ARAD, 18 Decembrie n. 1908.

— Din cauza sfetei sărbătorii de mâine Sf. Pdr. Nicolae, ziarul nostru va apărea numai Luni la orele obișnuite.

— Colectă pentru Fondul Cultural. I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Meșianu, a lansat un circular către clerul și poporul din arhidieceză, apelând la dâșii să contribuie la Fondul Cultural, din care să se ajute școlile confesionale.

Mitropolitul declară că se împărtășește la aceasta colectă de astădată cu 4000 coroane plătibile în 1909 și apoi mai oferă și din plata sa anuală, de 20 000 coroane, pe fiecare an câte 5%, adică câte 1200 coroane pe întreaga durată a vieții sale. Apelează apoi la cler și popor să ia parte la această colectă, care să se înceapă în sărbătorile nașterii Domnului și să se termine în cursul lunii ianuarie 1909. Ofertele se pot face nu numai în bani, ci și în acții de bănci.

— Boala d-lui Sturdza. D-l Dimitrie Sturdza, președintele consiliului, merge cu sănătatea din ce în ce mai bine, dar după sfatul doctorului n'a ieșit încă din casă.

M. S. Regele cere în fiecare zi vești despre starea d-sale și A. S. R. Principele Moștenitor l'a vizitat alaltăieri. A. S. Regală a stat două ore la d-l Sturdza.

— Docent român la universitatea din Viena. Din foile vieneze aflăm, că la facultatea de medicină a universității din Viena a fost admis ca docent privat pentru moșit și gynecologie dl Dr. Constantin Bucura.

— Amănunte despre catastrofa minieră dela Doman, lângă Reșița. Ancheta ce s'a făcut îndată, arată că la Doman, cu prilejul catastrofei minieră, au căzut jertfă *cinci români*. De altfel a fost mare noroc că stângându-li-se felinarele, minierii n'au încercat să le aprindă, în cazul acesta cu siguranță se prăpădeau toți 250, atât de multe gazuri erau degajate în mina Almássy, unde s'a întâmplat nenorocirea. Îndată ce s'a aflat despre explozie, autoritatea ocnelor a luat măsuri de a scoate de sub ruine pe cei căzuți jertfe. Lucrările au început din două părți prin mina Almássy, din Doman și prin gura Ferencz József dinspre Reșița. A trebuit o muncă grozavă până să fie scoși de sub ruine cei 13 muncitori, cari după toate probabilitățile au murit îndată, când s'a făcut explozia.

Victimele sunt oameni cu familie, nevastă și copii. E o jale mare în tot satul.

Înmormântarea eră să se facă ieri după amezii, dar procurorul n'a dat voie până nu se face întâi ancheta. Pentru afacerea acesteia au sosit din ministerul de finanțe Wahner, șef de secție la afacerile miniere, capitanul de mine Balajthy, Weisz, comisar de mine, cari împreună cu procurorul Loyzel și cu fibirăul Vaux au încheiat procesul verbal, constatând că pentru cele întâmplate nu-i nimeni vinovat.

Înmormântarea victimelor s'a făcut azi înainte de amezii, luând parte și autoritățile.

Dacă doriți o față frumoasă,

fragedă și încântătoare, atunci folosiți

Crema de lapte de benzoe

a lui Kárpáti.

de 15 ani preparată și recunoscută ca nestricăcioasă, și face să dispară atât la copii cât și la oameni mari

orice necurățenie de pe față, dejerătura și boalele de piele

Prețul 1 cor.; La comandă de 6 cor. se trimite porto-franco.

Se capătă la **Kárpáti János** (fost farmacist în Șiria)

farmacist în

ARAD, Boros Béni tér nr. 15
peste drum de stațiunea motorului.

Se mai capătă în drogherii și parfumerii

— Alegere. Ni-se scrie: Duminecă în 30 decembrie a. c. s'a ținut în comuna noastră Cornia alegerea de preot, condusă de prea on. domn protoprezbiter tractual Mihail Popoviciu.

Dintre doi concurenți a fost ales cu unanimi-tate de voturi fiul comunei, absolventul de teologie, dl Nicolae Valeanu, dela care să așteptăm să fi un brav și harnic păstor al turmei care l-a ales.

Un alegător.

— Aniversara nașterii fericitului epliscop I. Popasu. Implinindu-se în 20 Decembrie a. c. o sută de ani dela moartea neuitatului epliscop Ioan Popasu, comitetul parohial al bisericii sf. Nicolae din Brașov și corporațiunile administrative ale școlilor noastre fac, precum știm, pregătiri de a se serba în mod demn această aniversară.

— Necrolog. Subscisil cu inima înfrântă de durere anunțăm tuturor rudeniilor, amicilor și cunoștințelor, că mult iubita noastră mamă, soacră și bunică: Iuliana Almășan n. Golgoșiu, în urma unei boli care îndelungat și greu, și-a dat blândul suflet în mâinile Creatorului, Marți în 8 Decembrie a. n. la 2 ore d. a. în etate de 80 ani. Rămășiștele pământoștii ale iubitei noastre s'au depus spre înmormântare în ziua de 10 Decembrie în cimitirul din loc. Dormi în pace suflet blând! Ră-lău, la 10 Decembrie 1908. Maria Mina Cărpinișan n. Almășan ca fiică, Gherasim Cărpinișan, soț pens. ca ginere, Cornel, Aurel, Silviu, Octavian și Veturia ca nepoți și nepoată.

— Un monument lui Oscar Wilde. „Morning Post” spune că un donator anonim a oferit sculptorului Iacob Epstein, trei mii de lire sterlinge, ca să facă un monument lui Oscar Wilde, care trebuia să fie așezat în marele cimitir din Paris, Père Lachaise.

Opera lui Epstein nu e supusă nici unui control; nu e numită nici o comisiune care să critice monumentul, respingându-l sau aprobându-l. Înstrăinarea dată lui Epstein, unul din cei mai buni și mai clasici sculptori, e bine privită în Anglia.

Se afirmă că Epstein ar fi spus într'un cerc de prieteni, cum vede el acest monument și acei prieteni l-au auzit, nu găseau cuvinte pentru a și exprima admirația, față de concepția înădrului sculptor.

— Câteva picturi. Ni-se scrie: Azi-măneș două săptămâni decând stă la dispoziția publicului Araden, iubitor de arte, expoziția cea mai nouă, de data aceasta internațională, aranjată de dr. Weisz Leo. — Sunt espuse felurite tablouri de a feiurii artiști. Sunt reprezentate, atât direcția modernă și hiprmodernă (secessionistă), cât și cea veche.

E știut că în timpul mai nou, de vreo 10—20 de ani încoace s'a format încet-încet două direcții: una veche și una nouă: 1. Cea veche, care (subt cuvânt, că imitează operele clasice) decopiază natura în mod servil cu toate excepțiunile ei, tendință la extrem cu lucrarea prea minuțioasă a detaliilor de mai puțină importanță, turburând astfel în multe cazuri unitatea. Această direcție are și scderea, că încunjură culorile vii, lucrarea „plein air” (în deplină lumină) preferind lumina perfectă a odăii. 2. Cea modernă, care scrie din vedere părțile mai puțin însemnate urmând la închipuirea înconștientă a privitorilor să zăvălește cu toate mijloacele a concentra atențiunea asupra obiectului principal. — Motivele sunt de regulă în plină lumină reproduse. Caracteristica acestei direcții sunt culorile vii, calde, tehnica mai puțin îngrijită, manuarea mai liberă a culorilor.

Însă aceasta direcție în anii de pe urmă a fost și înțeleasă de către unii artiști. Cări folosindu-se de unele libertăți moderne au delătat tot ce e mișc, tot ce e părticică. Și-au luat în programă stilizarea tuturor formelor naturale și simplificarea culorilor. Așa că aderenții acestei direcții greșite, risipindu-și talentul crease opere — caricaturi, opere cari le numesc ei secessioniste.

Mitica expoziție — sus amintită — este în-

teresantă, reprezentând prin tablouri mult — puțin succese în toate trei direcții.

Dintre cei vechi este mai de seamă: L. Urban cu „Cântărețul vesel” și „Fauriștea”, prima reprezentând tipul muzicantului șvab, suflând vesel în trompeta cu clape, a doua arătând truditul faur cum își câștigă cu sudoare pâinea de toate zilele. Lucrări minuțioase, dar bune. Apoi C. H. Reyne cu „Partea din grădina” și „... din sat”, ambele hiperfidele și monotone, fără viață. Îți vine a crede că s decopieri după ilustrate mai bunăsoare. — În această direcție lucră și R. Valero și Grün. „Carmina” primului deși e multicoloră și foarte deamănuntul lucrată, nu deșteaptă în noi curiozitate față de țigancă înfocată. „Gutile” lui Grün o simplă decopiere fidelă a naturii. — E însă de amintit Hartung cu dragălașele „Măte la fusc”. Acest tablou este cel mai perfect lucrat, întratată cât poate și firele de mustață sunt tocmai ca la model. — Asemenea sunt „Prietenii buni” de Fritz Beck. Intre cei mai buni se poate socoti Coloman Véchy cu „hoareie” și „Pe gunoier”, cari tablouri sunt pe cât de frumoase, pe atât de drăguțe. Nu stă asta însă la „Hoareie” lui Schenerer, cari sunt cam țapene.

Mai buni reprezentanți au modernității, direcția cea mai sănătoasă.

În frunte sunt Arnegger cu „La marginea drumului” și „În pădure” ambele mari, din cari prima este cea mai frumoasă ca colorit, cea mai plăcută și atrăgătoare; și Ant. Neogrady, renumitul aquarelist cel mai zentiu la colorare și mai captivitor cu dragălașia ce o lasă în mișcările grațioase ale „Miceșei curioase”, și cu viața veselă, ce o revărsă „Lângă vale”.

Este demn de amintit apoi Van Streten cu două tablouri, peisaj frumos, apoi Pataky cu „Caratul” în care lasă țărăncuța din mijloc să tradează că este dela oraș. Pe de o parte cocheta, pe de alta elegantă pentru o lucrătoare.

Spányi cu „Toamna” și „Apusul soarelui” în care este redat cu mult gust și dexteritate jocul pompoș al culorilor în natură — Balogh M. și Tihanyi. Acest din urmă cu interesanta și „re-giunea palustră”.

Asemenea în grupa asta se poate socoti un op „Honvedul rugând”, care e un portret foarte bun.

Dintre cele trei direcții mai slab este reprezentată deși cu majoritate numerică, direcția „secessionistă”. Expozitori mai buni, mai talentați sunt: Szász cu „Partea dintr'un sat”, care este cea mai bună dintre ele, apoi Pavel Sándor cu vreo 5—6.

Mai multe are Dioszeghy, dar toate sunt slabe. Este însă „Găscărița” lui Peske care e ceva mai bună.

În fine amintesc un tablou mic, care este dintre cele mai bune. Ni se impune cu coloritul viu, oriental. Cu conglomerataj de culori ce se află într'un oraș turcesc din orient. St. A. O.

Groaznică ciocnire de trenuri. Burdujeni, 16 Decembrie. Pe linia Iaroslof-Lemberg o teribilă ciocnire s'a produs ieri, cătră seară, între un tren de marfă și unul de persoane.

Sunt 32 răniți foarte grav și se crede că sunt și câțiva morți.

Cauza ciocnirii se atribuie neglijenței unui mecanic.

Deraierea a avut loc ieri la orele 4 dimineată, în stația Iosopol, lângă Stanislau:

Un tren de marfă care a ieșit din sus zisa stație s'a ciocnit cu un tren de persoane ce venia din Colomeia, din cauza ceței și a unei greșeli a frânarului.

Trei mașini au fost sfărâmate, de asemenea vagonul poștal și cel de bagaje.

Panica a fost enormă.

Numărul victimelor nu se cunoaște încă în mod exact, dar se afirmă de către au-

torități, că numărul morților și răniților este mai mare decât 20.

— Conferință muzicală. Dl Lucien Grou de Flagny, profesor superior la academia de muzică din Geneva, va ține în curând la București o conferință muzicală de un interes cu totul deosebit.

Adânc cunoscător al istoriei muzicii, dl de Flagny va face o expunere generală a ceea ce a fost muzica cu program, dela origina ei.

Se știe destul de bine ce a devenit acest gen de muzică cu Liszt (Mazepa), Saint-Saens (Danșul macabru), Frank (Vânătorul blăstămat), Richard Strauss (Simfonia domestică); dar originile acestui gen, sonatele biblice ale lui Kuhnau, capriciul lui J. S. Bach asupra „plecării fratelui său iubit”, nebuniile franceze ale lui Couperin și atâtea alte capod'opere ale trecutului, sunt pe jumătate îngropate în uitare.

Dl de Flagny, pe lângă că este un erudit, e și un pianist virtuos pe care Parisul, Berlinul, Londra l-au aplaudat de multe ori.

Compozițiunile sale cântate cam pretutindeni, au fost cu deosebire apreciate la palatul regal din București, unde regina le-a ascultat interpretate de autor și de d'șoara Assan, care a cântat cu o gingășie, o finețe de mare artistă „Concert de zori”, „Dragostea de care mor”.

Compozitorului îi place să pue pe note mai cu seamă poemele Carmen Sylvei, ale lui Jean Lahor, Raoul Collin, Cantacuzino, etc.

Conferința pe care dl de Flagny o va ține peste opt zile, cu grațiosul concurs al d'șoarei Assan, va aduna, fără îndoială, tot ce Bucureștii are mai distinși ca amatori ai muzicii și ai artei în general.

— Dante sau Durand. Și azi sunt unii Danțiști cari se întrebă dacă autorul Divinei Comedii se numea Dante sau Durante.

Într'adevăr, s'a găsit o ediție a operelor poetului florentin pe care numele său eră scris Durante. Ori, Durante Aligheri, fiind de origine franceză, s'ar fi numit prozait Durand.

Această revelație se găsește de altfel în ziarul lui Jules Vallès, La Revue din 13 August 1867.

Aici se spune că Dante, al cărui nume adevărat e Durand, descindea dintr'o veche familie franceză de cămătari. O tânără femeie, Beatrice, volă să silească pe poet să o ia în căsătorie — el avea atunci aproape 30 de ani. Din această cauză autorul Divinei Comedii s'a refugiat la Florența unde a deschis un birou de scriitor public, sub un nume deghizat, pentru a scăpa de urmăririle prietenei sale.

E adevărat, că mai târziu și-a răscumpărat vina ce a avut cătră dânsa, immortalizând-o, lucru pe care nu credem să-l mai fi făcut dacă Beatrice ar fi devenit dna Durand.

— Expoziție de aereplane. În 24 Decembrie se deschide la Paris Intâiul salon de aviațiune. El prezintă un interes capital: întâiu, fiindcă va cuprinde tot ce s'a făcut până acum pe acest tărâm; al doilea, fiindcă e data, de când începe industria aereplanei.

Nu mai cine trăiește aci și-și dă osteneală să vadă ce se proiectează în această direcție, își poate da seama de importanța ce va lua sborul. Suma considerabile s'au subscris pentru premii, și diferitele comisiuni asistă pretutindeni la înălțările feluritelor aereplane. O activitate febrilă domnește aci și în regiunile unde se află aereplanele.

Zilnic se fac acesiuni, zilnic se înregistrează rezultatele obținute de fiecare aeronaut și după fiecare modificare ce face aparatelor sale.

S'a dat chiar părerea de a se organiza pentru 1910 o expoziție internațională, consacrată aviațiunii. Această părere așteaptă sancțiunea comenziilor pentru a putea fi realizată. Dat fiind entuziasmul cu care se lucrează acum la dezvoltarea aereplanei aci, se speră că nu va lipsi concursul camerelor, și în curând lumea din toate țările va fi chemată să admire rezultatele obținute de această invenție cu sprijinul intelectual și material al Franței.

Fabrica de spălat cu aburi „KRISTALY” — La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. — Kristály gyözmösó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

— **Vin de deal de Ghioroc** calitate escelentă este de vânzare la dna Cristina Secula, Gyorok, (Arad m.) cantitate dela 50 litre în sus. Butoalele sunt a se trimite tot la aceeași adresă.

x Leac sigur împotriva boalei de porci, prețul unui pachet de încercare 36 de fil.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fil. pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuințare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistrii în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpseaua de păr Neril. După o întrebuințare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacii de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály**, drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely, Széchenyi-ter).

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Budapesta, 18 Decembrie.

Misiunea ministrului Andrássy.

Cu privire la călătoria ministrului Andrássy la Viena, se menține la suprafață versiunea conșilierilor militare în vederea sporirii apropiate a contingentului de recruți. Andrássy a cerut să-l convingă pe M. Sa despre necesitatea unor concesii naționale mai însemnate, căci la dimpotrivă guvernul nu va putea stăvi primejdiosului curent stărnit în jurul băncii naționale ungare. Concesiunile acestea trebuie să fie cu atât mai mari, cu cât curentul ostil guvernului se va întări și prin apropiata sporire a contingentului de recruți.

Agitațiile politice, după închiderea porților parlamentului, și-au strămutat alvia în presă și ca întotdeauna, și acum, zărele unguștii au numai rolul redus de a comenta informațiile zărelor din Viena. Pea cluburi animația a conținut, după ce cel mai mulți deputați au plecat de sărbătorile Crăciunului acasă.

Lumea din capitală se preocupă mult de șanzele crizei și circulă șvonuri despre o apropiată cădere a ministrului Andrássy.

Greva muncitorilor dela Kovald.

Greva muncitorilor dela fabrica Kovald la proporții tot mai mari. Aseară au înscenat mai multe manifestații aprinse pe bulevardele capitalei, fiind însă împrăștiți de poliție. Fabrica aceasta, a carei produse sunt de prezent boicotate cu violență în România, îndură și mai mari pagube acum în urma grevelor muncitorilor.

Camera română felicită parlamentul turc.

— Prin telefon. —

București, 17 Decembrie. Camera română a votat în unanimitate o adresă de felicitare noului parlament turc.

Felurimi.

Temperatura soarelui. Chestia temperaturii soarelui este una din cele cari au interesat mai mult pe astronomi; nu doar că s'ar mai găsi acum cineva ca să întrebe dacă soarele ar fi habitabil, dar pentru că suntem de parte de a ne înțelege în ce privește temperatura lui.

Pentru a ne face o idee de divergența în rezultatele obținute până aci și despre speranțele de a avea date mai precise în viitor, să reamintim cifrele obținute de diferiți observatori.

Pouillet, distins fizician francez, ajunsese a evalua temperatura soarelui (întrebuințând o formulă cunoscută din fizică) între 1468 și 1761 de grade centigrade: rezultat dacă nu cu totul absurd, cel puțin destul de greșit, căci chiar în focarul a câtorva oglinzi speciale reflectând soarele se ținea o temperatură superioară celei indicate de Pouillet; și aceasta la o distanță de câte va zeci de milioane de kilometri!

— Dar dacă voim să cităm excesul în sensul contrar, să ne gândim că Waterston, în 1860, bazându-se pe legea de răcire a lui Newton, ajunsese a evalua temperatura soarelui la 7.056.000 grade centigrade! Și nu a fost singurul care a ajuns la acest rezultat. Ilustrul Pater Secchi din Roma obținut prin interpretarea experiențelor sale același rezultat. Mai mult, Soret întrece pe toți și estimează la 10 milioane de grade centigrade temperatura soarelui, în urma experienței sale pe muntele Mont-Blanc. Ceea ce este mai bizar, la prima vedere e că aceleași experiențe repetate de Vicaire condusă a admite cifra de 1398 de grade; aci cădem din nou la excesul contrar, căci temperatura de topire a fierului fiind de 1.500 grade aproape, și cum investigațiile spectroscopice ne demonstrează că acest metal se găsește în soare sub formă de vapori în mare cantitate, ar fi neexplicabil ca temperatura soarelui să fie numai de 1.398 grade.

Pe de altă parte americanul Ericsson ținând cont de legea de răcire a lui Newton ajunge la 4.000.000 și în urmă la 3.000.000 grade ca temperatură efectivă a soarelui. Câțiva ani în urmă târziu savantul francez Violle întrebuințând formula căldurii moleculare a lui DuLong și Petit nu ajunge decât la 2.500—3.000 de grade.

Fizicianul italian Rossetti, întrebuințând o nouă formulă, ajunge la o evaluare de 20.000 de grade, ceea ce ne pare mult mai rezonabil.

Wilson și Gray întrebuințând legea lui Stefan ajung la o estimare de 7.400 până la 6.590 grade ca temperatură fotosferică.

Pentru mai târziu dr. Paschen din Hannover comparând intensitatea de radiație a platinei incandescente cu aceea a soarelui ajunge la cifra de 5.000 de grade. Dar ce e mai curios Very cu aceeași date experimentale ajunge la un minimum de 20.000 de grade.

Mergând mai departe acum câțiva ani Fery și Millochau, după serie de experiențe pe Mont-Blanc, obțin 5.700 de grade ca temperatură efectivă a centrului discului solar și 6.100 de grade ca temperatura a miezului soarelui, dacă o atmosferă ambiată ar produce diferențele observate între măsurile făcute la marginea și centrul imaginii optice a soarelui. Să cetim în fine rezultatul obținut cu totul recent de Dr. Goldhammer, care ajunge la cifra probabil reală de cel puțin 10.000 de grade absolute.

Acute câteva date trebuie să ne dea o idee de dificultatea acestui gen de evaluări la distanță, care numai mintea omenească ajunge a concepe realizarea, și a perseverența în obținerea din ce în ce mai certă a unei constante științifice, care nu poate să facă decât onoarea oamenilor de știință care prin geniul lor creator ajung a face să dispară distanța materială înaintea investigației inteligențelor.

Concert, petreceri.

— Reuniunea română de cântări din Timișoara Fabrică invită la concert și reprezentațiune teatrală împreună cu petrecere de dans, ce se va țineă Vineri la 8 Ianuarie n. 1909 în »sala berăriei« (Gyártelep) d'alcii, în favorul fondului reuniunii. Inceputul la 8 ore seara.

— Reuniunea sodalilor români din Cluj invită la scrata ce o va aranja Duminică în 20 Dec. n. v. c. în sala școlii de fetițe din loc, în favorul fondului reuniunii. Inceputul la orele 5 după amiază.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 Decembrie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Aprilie 1908 (100 klg.)	25 70—25 72
Săcară pe Aprilie	21 28—21 30
Cucuruz pe Mai	15 02—15 04
Ovăș pe Aprilie	17 66—17 68

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — —	25 K. 40—26 K. 05
Din comitatul Aibel —	25 » 10—25 » 80
De Pesta — — — —	25 » 20—25 » 90
Bánfjenesec — — — —	25 » 23—25 » 95
De Bacica — — — —	25 » 40—25 » 95
Săcară — — — —	20 » 40—20 » 60
Orzul de nutreț, cvallit. I.	16 » 25—16 » 45
» de cvallitate II.	15 » 85—16 » 15
Ovăș de » I.	17 » 45—17 » 75
» » » II.	17 » 05—17 » 40
Cucuruz — — — —	13 » 90—14 » 55

Poșta Redacției.

Lipsca. Foiața ne-a sosit abia azi la încheierea ziarului. Regretăm că suntem nevoiți a o trimite numai în numărul de Lubi.

Costi. Il trimiseseam lui I. P. D.

Poșta Administrației.

Iacob Ioan, Vermeș. Mai restați 4 cor. până la finea anului 1908.

Ioan Vassáry, Petsó Berekszó. Am primit cor. ca abonament până la 1/IV. 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Michin.

Se caută în condițiuni favorabile la 1 Ianuarie 1909

Un candidat

în cancelaria dlui **Mihail Veliciu**, din Chișineu (Kisjenő). Reflectanții să se adreseze direct.

Răceala și tusea

îndărătnică se vindecă iute cu Emulsiune SCOTT.

e plăcută la gust, încât o iau cu plăcere și cei care nu pot suferi oleiul de pește ordinar al

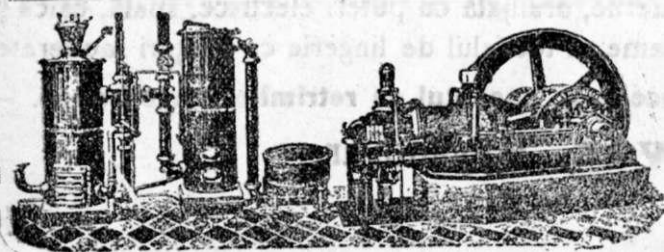
Emulsiunii Scott.

Afară de accia e și nutritivă prin urmare cu mai mare influență asupra sănătății.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50

De vânzare la toate farmaciile.

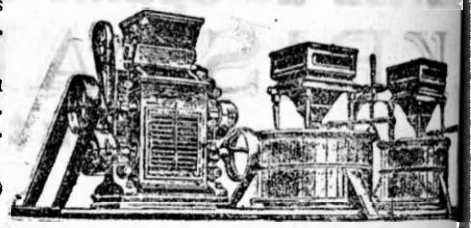
La cumpărarea Emulsiunii a se lua seama la marca metodului SCOTT — care este pescărușul.

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, coals și cărbuni buni, cel mai ieftin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oară de 0.8—2 fileri și putere de un cal.

Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare. Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
inginer mecanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged) Seghedin.

CONCURS.

La casa de depuneri a oraşului **Câmpu-lung**, este de ocupat postul unui **comptabil**.

Reflectanţii au să documenteze:

1. Etatea de sub 40 ani.
2. Cunoştinţa comptabilităţii şi a corespondenţii în limba română şi germană.
3. Aplicaţia de până acum.
4. O conduită bună.

Petiţiunile astfel instruate în cari să stee şi pretensiunea salarizării sunt a se trimite direcţiunii casei de depuneri până la 31 Ianuarie 1909.

Direcţiunea.

BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAŢIUNE SUMARA

1907.		1908.		
1 Decembrie.		22 Noembrie, 29 Noembrie.		
ACTIV				
137497190	{ 97727190 Reserva metalică Aur 91612497	129387492	128912497	
733791	{ 39770000 " Trate Aur 37300000	495123	523916	
89975287	Argint şi diverse monete	85353770	83105100	
14847400	Portofoliu Român şi Străin	34015190	33792080	
17852599	{ *) Impr. contra ef. publice 16152400	11999914	11999914	
11999861	" " " " in cont curent 17639680	15372463	15372463	
15717546	Fonduri publice	3196121	3196121	
3248621	Efectele fondului de rezervă	5970381	5970123	
5928044	" " " amortisarea imob. şi material	701840	701886	
640749	Imobili	776584	787609	
797676	Mobilier şi Maşini de Imprimerie	100555584	100992034	
104554654	Cheltueli de Administraţiune	5853285	4569866	
—	Deposite libere	27194214	30168688	
6535589	" " & provizoriu	420871961	420092297	
27267559	Compturi curinţi	12000000	12000000	
437596566	Compturi de valori	25202197	25202197	
12000000	PASIV		3794654	3794654
23329895	Capital	275388860	274076070	
3534606	Fond de rezervă	2190642	2190642	
289996400	Fondul amortisării imobilelor şi material	1740024	1836700	
2077070	Bilete de Bancă în circulaţiune	100555584	100992034	
2103941	Profituri şi perderi	420871961	420092297	
—	Dobânzi şi beneficii diverse	12000000	12000000	
104554654	Compturi curinţi	25202197	25202197	
437596566	" " " & provizoriu	3794654	3794654	
—	Deposite de retras	275388860	274076070	
—	Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%		2190642	2190642
—			1740024	1836700
—			100555584	100992034
—			420871961	420092297

Este în general cunoscut, că
Electricitatea

folosită în forma şi puterea adevărată este în prezent cel mai sigur factor vindicator, în special în casuri de nevrositate, neurastenie reumatism, dureri de spate şi cap, dureri de stomac şi intestine, slăbiciune de inimă, paralizare

etc. şi tot felul de slăbiciuni.

Aceste două favoruri sunt împreunate în cel mai genial chip în **ELECTRO-VITALIZER**-ul nostru.

De simţiţi dar, că vă e sănătatea atinsă, că vă dispar puterile, nu întârziati a vă adresa cu toată încrederea institutului nostru condus de medici şi dacă trimiteţi couponul acesta, primiţi în plic închis gratis şi franco, opul nostru bogat ilustrat, despre: „Tratamentul electro-terapiei-moderno”.

Inst. de consult. med. Elektro-Vitalizer BUDAPEST, Károly-körút 2 félem. 51.

Di Gavril Herezag din Karácsond, serie: Folosirea de 6 luni a aparatului Electro-Vitalizer mi-a scăpat pe soacră-mea de următoarele suferinţe: nevrositate, dureri de cap, bătă de inimă, oboseală, lipsă de apetit şi de simţirile de spaimă; pentru ceace prea st. Die Doctor vă sunt dator cu cea mai mare recunoştinţă. Aparatul îl voiu recomandă cu cea mai mare căldură. Vă dau voie a da această epistolă publicităţii, căci conţinutul ei corespunde pe deplin adevărului.

Cupon pentru carte gratuită.

institutiunii de consultanţă medicale **„ELECTRO-VITALIZER”** Budapest, Károly-körút 2, félemelet 51.

Vă rog să-mi trimiteţi gratuit şi porto-franco în plic închis opul despre

Un tratament asupra electro-terapiei-moderne pentru domni, pentru dame.

Numele _____
Adresa _____

Cele mai bune maşini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără sgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai eficientă, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos
Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Un candidat de avocat
cu praxă

afli aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria subscrisului.

Seini, 5 Noembrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv
Seini — Szinerváralja.

Cea mai veche prăvălie de maşini de cusut şi biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timişoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER
măestru mecanic
FEHÉRTÉPLOM
Schillergasse 8
lângă „Burg”.

Işi recomandă on. public din

loc şi provincie marele său atelier mecanic unde se repară tot felul de **maşini de cusut** şi **biciclete**.

Ţine în deposit cele mai bune biciclete noi, maşini de cusut şi obiecte de casă şi industrie, așa d. e. părţi singuratiche de maşini şi biciclete.

— — Prețuri moderate, serviciu prompt. — —

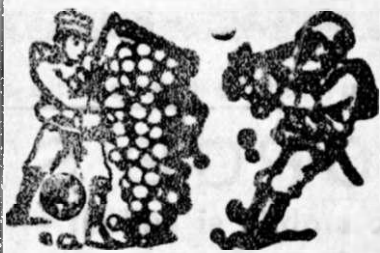

Ocazie extraordinară.

Maşini de cusut noi de tot, **Singer** cu braț înalt 27 fl. cu suveica în formă de roțiță 40 fl. cu 5 cuti și suveică de roțiță 50 fl. cu cinci cutii centralolint executată

perfect, fără sgomot 55 fl. centralolint fără sgomot, cu patru cuti, un decor frumos de odac 65 fl. se expediază dela **Krausz Henrik, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 40. földszint 5.**

Correspondența mă rog să se facă în limba germană sau maghiară. Expediez cu prețuri moderate tot felul de maşini industriale cu garanție de 5 ani.

Oltoiuri de struguri

expediază, garantând de soi asortiment bogat, care de ani e recunoscut de primii și cel mai

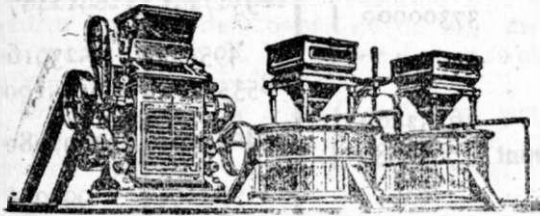
Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep
proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).**

— — Poffiți și cereți prețuri curente ilustrate! — —

Din prețul curent se pot celi scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce pot avea în forma de sus.

Martin Droszt

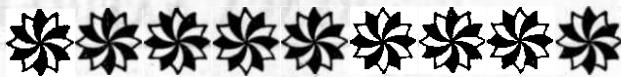
Iemnărie de mori și edificii.
Biserica-Albă, (Fehértemplom) str. Petőfi nr. 63,
Se recomandă pentru lucrări de mori

și de edificii cari cad în bransa lui, d. e.
Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, mașini de cernut și mașini automate pentru amestecarea făinei etc. se săvârșesc prompt și corespunzător tuturor împrejurărilor.

Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuirților, a prăvăliilor, biurourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

La dorință trimite desemnuri de plan și proiect de buget.

„CODRUL”

Institut de credit și economii societate pe acții în B u t e n i

scrie **concurs** pentru îndeplinirea postului de **contabil**.

Salar anual 1600 cor. și 400 cor. relut de cuartir și tantiemele statutare.

Postul se poate ocupa numai decât. Cei cu pravy vor fi preferiți. Recursele ajustate cu documentele necesare sunt a se înainta până la 26 Decembrie a. c.

Diracțiunea.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scuite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întere cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Preț-curanturi ilustrate gratis.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta în 1896.
Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, al
ANTONIU NOVOTNY - FABRIC.

ANUNȚURI

primește administrația >Tribuna< pe lângă prețurile cele mai moderate

Frații SZÁL testvérek

sucursala — fióküzlete.

ORSOVA.

Au onoare a oferi onor. public din depositul cel mai mare pește sărat și anume:

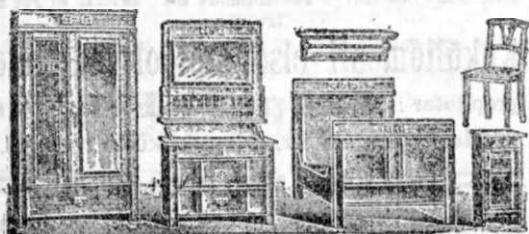
Kesega	Albitură sărată cea mai primă	Cor. 55—60
	prima	50—55
	secunda	44—48
Lopár	Șarani sărat mijlociu	65—70
	mai mare	70—80
Trahanac	Știucă sărată	45—60
	Amestecătură	50—60
	Mare albitură sărată	60—70
	Șarani (crap sărat) mare	80—90
	Somn mare	85—90
	Amestecătura mare	70—80

100 de chil. franco gara Orșova, cu arvună și cu rambursă.

Decorat cu medalle la expoziția din 1907 în Pécs.

GEORGE STAHL

lemnar de mobile și edificii — LUGOȘ.

Isi recomandă on. public din Lugoj și jur marele magazin de mobile fabricația proprie din Str. Templom 15, unde ține în deposit mobile de leostărie, odă și salon, precum și mobile tapesiate până la cele mai luxoase.

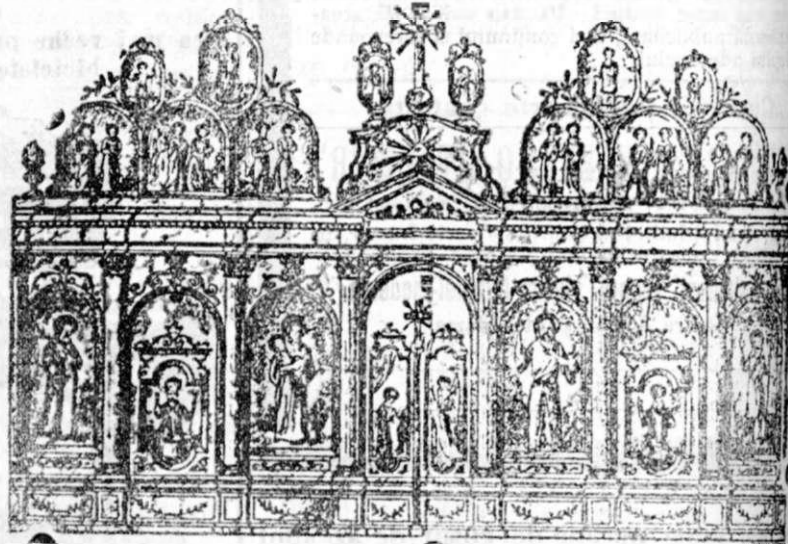
Face tot felul de lucruri pentru edificii, așa d. e. tapete, mai de parte mobilier de locuințe, prăvălii, farmacii, biurouri și școli, după de-semnul propriu sau dat, în cel mai scurt timp.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Lewisch Robert

sculptor și arhitect de altare

Szombathely.

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca:

Iconostase și altare — statui de piatră și lemn — amvoane și scaune de spovedanie — sicriul Domnului, grota Mariei de Lour — cristelnițe, icoane de stațiune — sculptură în relief sau pictură — străni — pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează.

Preț-curent, proiect de buget și planuri gratis. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.